

הלכות סבה סימן תרל

שהיו נראים מבפנים ואין נראין מבחוץ (לט) בין שהיו נראים מבחוץ ואין נראין מבפנים. קשורה: לא היו לה פצימין קפסולה. ימפני שהיא סבה העשויה כמבוי. שהרי אין לה אלא שני צדי האכסדרה, ואמצע האכסדרה אין בו בתל וקשקשה אין לו פצימין (פצים, פריש לחי ומזונה). (כל זה הוא לשון הנקבים, (ט) אכל אפרים חולקין, ולכן (מא) אין לעשות סבה בכהאי גוונא): ט שהיו קפסולות גבוהים שבעה ומשהו והעמידם (מב) בפחות משלשה סמוך לארץ, קשורה (נג) אפילו הגב גבוה הרבה, ובכלב שהיה מקנן קנגרין, ואפילו אינו מקנן ממש (מד) רק שהוא כחוף שלשה קנגרין, קשורה. ואם אינה גבוהה אלא עשרה טפחים, אפילו אין בהם אלא ארבעה ושני משהויין קשורה. שמעמידה באמצע, ואמרינן לביד למעלה ולמטה ותשוב קטום. קהיו הדפנות גבוהות מן הארץ שלשה טפחים, (מה) פסולה: י (מו) העושה סבתו בין האילנות והאילנות דפנות לה, אם היו (מו) חנקים או שקשר אותם ונחק אותם (מז) עד שלא תהא (נ) הרוח-מצויה מנידה אותם קמיד, (מט) ומלא בין האוירים קתבן ובקש בני שלא תניד אותם הרוח וקשר אותם, הרי זו קשורה. (ס) יעלפן אין נכון לעשות (נ) כל המחצות מיריעות של פשתן בלא גנים אף-יעלפי שקשרן בטוב, זמנין דמנתקי ולא אדעתה והני לה מחצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה. והרופה לעשות בסדינים, טוב שגארג

ק בכא עס ר לשון
הרשום בני פרחיו
שם בקורה כמו
שחכ הרי המני שם
ש ברחק שם שיו
ת קשנה שם ירו
א מפרא ואבירי שם
ב שם בשינה
ג קשנה שם כיר
ד אוקטסא דמטא
ה ד טור פלס הנב
וכו פרו

באר היטב

השנה למעלה קנגרין בארץ הכות קסוף לאותן נרות ונחה הסבה באותו חלק הנזירות עד הקורה, נמצא שאין לסקה מחצות רק שנים של הכות ושלישית אין לה רק שהקורה שלמעלה אמרינן יורד וסותם עד למטה וזונה לה ב מחצות דרי ביה, רק שיש שני גנים תחת הקורה, אחד אצל כהל הכות ואחד במקום סיום מחצה הרי דהינו במקום של הפנה, ושם גנים אלו בני שיקה בעריה דרפן גוי חסמת הפנה שעל שני הגנים, שהרי אין כאן מחצה ב ממש אלא מחמת פי הקרה יורד וסותם ועיי' ערוך צורת הפנת, ע"ש: (י) הרות. אפילו עומדת בבית שאין שם רוח אינה מחצה, כ"א וענין בהלכות חייב סימן ג שילכה גנים להקשיר סבה שקפסולת צויות מסדינן דקים שהקרה הרוח מנידה אותם אלא שהקרה נחוקה במצר סוף מחצות גבוהות, ע"ש, ועיי' סימן דמ ס"ו:

שערי תשובה

נו, והסג עליו סוכר הוהשפות, ע"ש: (* עיי' אין נכון כ"ו, ועני כסבריי ח"א סליא ונקטר סנה אפילו וכן אחר אין לעשות מסדינים אם לא שגארג במחצות גנים פחות משלשה, ואפשר גם הש"ו לא נאמר אלא ברפן וכ"ע אז אין להקשיר בין דמטא ס"ו כ"ג, וכן נראה מלשוננו, ע"ש:

מלשנה ברוחה

בסבה רואה אותן שבולטין מן הבתל לצד פנים: (לט) בין שהיו נראין מבחוץ וכ"ו, הנו, שמבחוץ נכר שבולטין) כמו עמוד, נה: ׀ ומבפנים נמשך עם הבתל בשנה: (מ) אכל אחרים חולקין וכ"ו, כתב הש"ו: מי שרופה לעשות סבתו בבית שלו ולפרץ הגב למעלה כמו שנתנים, וכתלי הבית יהיו פתלי הספה, דהינו שרופה לעשות הספה קורת של בתל מנחה וכתל דרום, ונמצא שאין כאן אלא שני מחצות ולמעלה כנח קורת הבית, בנה לכלי עלמא יש לוטר פי תורה יורד וסותם, דקורה זו לצדן הבית נעשה ונסקה גם כן בבית, ואם יבן קנה לה כאלו יש לה שלש מחצות; ומכל מקום כיון דלא הוי מחצה מקש רק על-ידי פי הקרה, צריך לעשות לה גם צורת הפנת, דהינו שיש תחת הקורה שני גנים, אחד אצל בתל הבית ואחד במקום סיום המחצה, דהינו במקום שבעה של הפנה של הספה (ואף דבעלמא צורת הפנת לכו לא מהני במקום מחצה שלישיה, כ"ג פ"ג בסעיף ב, הכא בצורף פי הקרה מהני, והעמידו דכריי (לט) פנה אחרונים. אמנם בפרי"קגדים וכן בכספרי: יצקב ספקקין בנה, לפי מה דמסיק הפגן אבנתם דלא אמרינן פי הקרה יורד וסותם כי אם בקשרב הקרוי ארבעה טפחים, וסתם קורת הבית אינו רחב כל-כך, ועל-יבן מסיק בכספרי: יצקב דשוב יומר שיש פס אחד שרתב טפח מנחה תחת הקורה פחות משלשה טפחים מן הבתל של הבית, וקנה אחד במקום שבעה של הפנה, וזה כשר בלא פי הקרה יורד וסותם) כמו בשאר סבה שלשת דפנות, וכזה לא בעינן רחב הקורה ארבעה טפחים, כמבאר בסעיף ב: (מא) אין לעשות סבה בכהאי גוונא, כתב הלבוש דהינו רק לתחלתה, (מ) אכל בדיבכד יש לסמוך על דעה ראשונה: ט (מב) בפחות משלשה וכ"ו, דאמרינן לביד והרי קטום, ונמצא שיש כאן עשרה טפחים: (נג) אפילו הגב גבוה הרבה, דאמרינן (מה) גור אסיק מחיצתא, והיו כאלו המחצות מגיעות לסקנה: (מד) רק שהוא כחוף שלשה, דאמרינן לביד מן הצדדים, אכל אם היה שלשה טפחים פסולה, דאפילו אם היו מחצות מגיעות מקש לסקנה, קומא לן דאם הם מרתקים מן הסכה שלשה טפחים פסול, וכל-שכן בנה: (מה) פסולה, אפילו היו הדפנות גבוהות עשרה טפחים ויותר, דכל מחצה שהגדלים יכילות לקצו תחתיה (מנ) אינה חשובה מחצה כלל: (מו) העושה סבתו כ"ו, ולא סמכה (מג) על-פני האילן, דאם לא יבן אין עולין לה ביום-טוב, כמו שכתוב סימן תרכ"ט ע"ף ג: (מז) חנקים, ואם רב הדפן (מז) מן החוק, משמע קצת בתוספות דקשורה, דעל-ידיה שוב אין הולך וקב בריח: (מח) עד שלא תהא הרוח-מצויה מנידה אותם, רוצה לוטר, דאם מנידה אותם, אפילו אין ככת הרוח להפיל אותם לגמרי רק שעל-ידי הרוח (מט) הולך המחצה וקב, קומא לן דשוב לא תשיבא מחצה⁴⁴, ואפילו (מו) עומדת בבית שאין שם רוח כלל, לא תשיבא מחצה⁴⁵: (מט) ומלא בין האוירים כ"ו, הנו אם שעור הספה שהוא עשרה טפחים בנחה הוא גם מן הענפים, (מו) דאי לא הכי לא בעינן לנה: (נ) כל המחצות וכ"ו, דעת הש"ו, דמחצה אחת מן שלש מחצות שצריך לעשות בספה יכול לעשות מיריעות, (מת) אכל מספה אחרונים משמע דאף מחצה אחת אין לעשות מסדינים⁴⁶, אם לא שגארג במחצות של גנים פחות משלשה טפחים, אכל מחצה רביעית

באור הלכה

לכאורה דרוקא קשיש שם באר, ולא נדעת מראבניה דסבירא לה אף-ע"י פי שאין שם ביה, כמובא ב"א"ש, ועני כמאמר-פרדכי, וצריך עיון:

שער העיון

(לט) ובמחצית-השקל מעד עד יומר, ונדעת הכ"ח וקנ"אבנתם שהסבירו עם הסנהר"א בענין סכך על-גבי אכסדרה מס'ם, גם צורת הפנת לא בעינן בנה, דכזה לכלי עלמא אמרינן פי הקרה יורד וסותם, אכן גם לדידה יאמר מה שפקק הפרי"קגדים דכרי לא אמרינן פי הקרה כי אם בשנתב הקרוי די טפחים, ועל כן הובן להגו כמו שכתבנו בפנים בשם הכספרי: יצקב: (מ) והעמידו באלה רבה: (מא) רישב"א: (מב) פוקקים: (מג) רש"י: (מד) קנ"אבנתם: (מה) כן מוכח מלש"י רבוור המתחיל שאינה יכולה, וכדכרי סנהו בס"פ סדין (מרושב"א וסאו ודז, ודקו לרש"י לפרש בן, דאי לא הכי יפל קשית הסנהר"א דמקשה וסא איבא נוסר, שבדאי לא יפל על-ידי הרוח אחר שלמשה מן הנוף האילן הוא קשה וצב: (מו) קנ"אבנתם וס"א, דלא כהלכות קטנות המוכא בכאר היטב: (מז) כן מוכח מלש"י וקש"ו: (מח) שבות-יצקב המוכא בשערי-תשובה (ומה שרצה לדחוק דגם הש"ו מודה לזה, זה אינו, וכן קנ"אבנתם וסאלה רבה שפרצו לקשית הש"ו דבהנה אם תכרת יראה, מה שאין כן ביריעות אם תסג הקש"י שלמשה לא יראה כלל⁴⁷, סמילא אין לו רצה לקלתו של הש"ו:

הלכות סבה סימן תרל

ביאורים ומוספים

שגריים בוקעים תחתיה, וכתב הערוך לר (סוכה טו, א) שמבואר בריטבי"א בעירובין שאומרים בזה 'גוד אחיתי' או 'פי תקרה' אף כשאינה מגיעה לתוך שלשה טפחים לארץ, מפני שהיא רחבה (טפח) והרי היא כסתומה גמורה.

[משנ"ב ס"ק מח]

קָמָא לָן דְּשֹׁבֵי לֹא תְּשִׁיבָא מְחִיצָה⁴³ וכו', לא תְּשִׁיבָא מְחִיצָה⁴⁴.
43 משמע שעצם תוחת המחיצה פוסלת אותה, ולא מחמת שעל ידי התווה מוגבהת היא מהארץ שלשה טפחים, וכן דייקו מדבריו הגרש"י אייערברך (הליכות שלמה סוכות פ"ז דבר הלכה את א), והעמק ברכה (סוכה אות יט), וביאר העמק ברכה טעם הדבר, שאף שגם במקום שזוהי אליו היא מחיצה, מי"מ נאמר שיער בחזק המחיצה שאם אינה חזקה ועומדת במקומה אינה מחיצה. וכן מבואר בשו"ת משכנות יעקב (אריח סי' קכג ד"ה וכן) שאף אם זה קצת אינה נחשבת כמחיצה. וכן כתב בשו"ת יד אליהו (פסקים סי' כז), וכן הובא הגר"ש אלישיב (הערות סוכה כד, א) מדברי המחצ"ש (סי' שסב ס"ק כא), וכן דעת הגרש"י אייערברך (הליכות שלמה שם סי'א) למעשה.

מאידך, החזו"א כתב (אריח סי' עז ס"ק ו) שאין מחיצת סוכה נפסלת אלא אם כן הרוח מעיפה אותה עד שהיא מוגבהת מהקרקע שלשה טפחים (או שמפרידה את המחיצה באמצעה עד שנפרדים חלקיה זה מזה שלשה טפחים) ומתבטלת מהיות מחיצה, וכן מבואר בקרית ספר (פ"ד מהל' סוכה ה"ד). וראה עוד מה שכתבנו לעיל (סי' שסב ס"ק ז).

ובשו"ת אגרות משה (אריח ח"ה סי' מ אות ב) כתב, שאף שלענן שבת מחיצה אינה נפסלת בדיעבד אם אינה זה שלשה טפחים, אך לענין סוכה יתכן שנפסלת אף אם אינה זה אלא מעט, כיון שעל ידי תוחת המחיצות הסוכה אינה נחשבת כדירה, וחסר ביתשבו כעין תדורה. והוסיף, שאף אם קשר את מחיצת הסוכה גם מלמטה, צריך עיון אם כשרה היא לסוכה, שכיון שהרוח הנשבת כנגד אמצע המחיצה נודמת לה שתתנדנד באמצעה ותתעגל, יתכן שעל ידי כך אינה נחשבת כדירה, ולכן ראוי להחמיר בזה. אך אם אף בלא הקשירה מלמטה לא היתה המחיצה זה שלשה טפחים, כתב שם שכשרה היא לכתחילה, ואין צורך לחוש שמא ינתק הקשר במקום שאף בלא הקשירה לא היתה זה כל כך. דעת הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים ס"ק יג) שאינה נפסלת על ידי שמתנדנדת באמצעותה.

ובתגורת רוח מצויה, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' תרכח ס"ק י).

43 והחזו"א (אריח סי' נב ס"ק יד, וראה שו"ת הלכות סי' שסב סי'א וסי' שטו סי'ג) פסק בזה קצת, שיתכן שבין שבבית אינה זה, אין בה חיסרון, מפני שהתווה היא הפוסלת ולא חיסרון הקביעות, ומאידך, יתכן שמחיצה רפויה כל כך שאינה ראויה לעמוד ברוח מצויה, אינה נחשבת כמחיצה כלל.

[משנ"ב ס"ק נ]

דְּאִף מְחִיצָה אֶתְּ אִין לְעִשׂוֹת מְפָדְיִים⁴⁴.

44 ואף שלענן מחיצות בשאר דיני התורה לא חששו חכמים שמא ינתקו הסדינים על ידי הרוח, ביאר הגרש"י אייערברך (ששי"כ פ"ד הי' קכד) שלענן סוכה חששו, כיון שהיא עשויה לשבעה ימים, וקיים חשש שיתנתקו במשך ימים אלו, ועוד, שמחיצות הסוכה הן דין דאורייתא, ולא דרבנן בלבד.

המשך במילואים עמוד 66

[משנ"ב ס"ק לוט]

הִינֵה, שְׂמִינְחוּץ נֶגֶד שְׂבֹלֶט³⁸.

38 ואפילו אם אינו בולט אלא כלשהו, כתב החזו"א (אריח סי' סז ס"ק ה) שמעיל להכשיר את הסוכה (שו"ת הלכות סי'ב).

[משנ"ב ס"ק מ]

דְּנָה לְשֵׁר כְּלֹא פִי תַּקְנָה יִרְדּוּ וְסוּתָם³⁹.

39 אמנם, החזו"א כתב (אריח סי' ק"א ס"ק ה, וי"ד סי' קעב ס"ק ג) שתקרה אינה נחשבת כצורת הפתח, אלא צריך להניח קנה נפרד על גבי הקנים שבצדדים (שו"ת הלכות סי"ד, וראה שו"ת הלכות סי' שסב סעי"ב), והבאו דבריו לעיל (ס"ק יג).

[משנ"ב ס"ק מד]

דְּאֶפְרִינָן לְבֵד מִן הַצֵּד⁴⁰.

40 מבואר בדבריו שאפשר להכשיר סוכה גם כשנצרכות להכשיר הסוכה שתי הלכות, 'גוד אסיק' ו'לבד'. אמנם, לענין מקום שצריך לומר 'גוד אסיק' ידועין עקומה' כדי להכשיר את הסוכה, כתב לקמן (סי' תרלב ס"ק ד) שלפי הר"ן אין מכשירים את הסוכה, וכן פסקו כמה פוסקים. וכן הקשו הט"ו (סי' תרלב ס"ק א) והרע"א (בשו"ת מהר"ק סי' יב, ובהג' רעק"א סי' תרלב על מג"א ס"ק א) מזה החילוק בין מה שמבואר בר"ן שאין מכשירים סוכה על ידי שתי הלכות, לבין מה שמבואר כאן שמכשירים על ידי 'גוד אסיק' ו'לבד'. אכן, מבואר במשנ"ב לקמן (סי' תרלג ס"ק ב) שהטעם שאין מכשירים על ידי 'גוד אסיק' ו'דופן עקומה', הוא משום שכדי לומר 'דופן עקומה' צריך שייחשב הסכך הפסול בהמשך הדופן וכתלק מהדופן שהתעקמה בסופה, וכשיש הפסק אויר באמצע אי אפשר לומר כן. וכן כתב העמק ברכה (עמ' פד) שמוכח מהר"ן שאין החיסרון מצד שאין אומרים שתי הלכות, אלא מצד שבידועין עקומה' צריך שתגיע הדופן לסכך, וכן כתבו הבכורי יעקב (סי' תרלב ס"ק ב) והחזו"א (אריח סי' עז ס"ק ז), שאפשר להכשיר על ידי שתי הלכות, כמבואר כאן, ורק לגבי דין דופן עקומה' כתב הר"ן שאי אפשר להכשירה כשאינה מגיעה עד הסכך בלא דין נוסף (וראה ר"ן ב, א מדפי הרי"ף). וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרלב ס"ק ד).

[משנ"ב ס"ק מה]

אִינָה תְּשׁוּבָה מְחִיצָה קְלָל⁴¹.

41 ואם מאחורי המחיצה התלויה בגובה שלשה טפחים העמיד מחיצה אחרת על הקרקע שגבוהה תשעה טפחים, כתב החזו"א (אריח סי' עה ס"ק טו) שאם הרווח בין המחיצות הוא פחות משלשה טפחים, מצטרפות הן יחד ונחשבות כמחיצה אחת גבוהה עשרה טפחים שמגיעה לארץ שהתעקמה, אך אם הפרש ביניהן הוא יותר משלשה טפחים, אין ברוח זו מחיצה כשרה. וכן כתב במקום אחר (שם סי' סח ס"ק י), שאף באופן שגדיים אינם יכולים לבקוע מתחת למחיצה התלויה (בגון במקרה הנ"ל, שהגדיים אינם יכולים לבקוע מתחת למחיצה התלויה מחמת המחיצה השניה שמגיעה לארץ) אין היא נחשבת כמחיצה. ובטעם הדבר כתב הגרש"י אייערברך (ספר הסוכה פסקים והערות אות א בהע"ז), שקר נאמרה החלכה, שמחיצה תלויה אינה נחשבת כמחיצה בכל אופן, כיון שצריך שתהיה המחיצה תוך שלשה טפחים לארץ, ולפיכך אין מעיל מה שגדיים אינם בוקעים דרכה.

אמנם, כשעובי המחיצה הוא ארבעה טפחים (ויש אומרים טפח, ראה לעיל (הע' לז)), מבואר לעיל (ס"ק מ) שאומרים 'פי תקרה' אף

מילואים הלכות סֵפֶה סִימָן תרל המשך מעמוד קודם

שיש להוכיח מהטור השויע שדעתם כדעת המגיא, מימ יוצא בה ידי חובה לפי דעת המהרשיא, המהר"ם והקרבן נתנאל. והוסיף, שבין שיש לומר שמדאורייתא קנים של שתי בלבי נחשבים כמחיצה, ומחלוקת האחרונים אינה אלא מדרבנן, יתכן שאף מברכים על ישיבה זו, כיון שלפי דעת כמה אחרונים יוצא ידי חובה אף מדרבנן. (ובשו"ת שבט הלוי שם סי' קמ אות ה) הוכיח מהתוס' הרא"ש (סוכה טז, ב) ומהרא"ש (סוכה פ"א סי' לר) ומחבי' (סי' זה) גבי אכסדרה שיש לה מצימין, שסברו כדעת המהרשיא, ולפיכך כתב שאם אין לאדם אלא סוכה כזו, כדאי ישב בה ויברך עליה.

ואם הקנים של שתי אינם נוגעים בקנים של ערב אלא מתחיים לפניהם, אך הם סמוכים זה לזה בריחוק פחות משלשה טפחים, כתב החוויא (שם) שנחשבים הם כמחיצה גמורה. והוסיף, שאף אם אין קנים של ערב אלא שמאחורי הרווח שבין הקנים של שתי בריחוק פחות משלשה טפחים מהם הים קנים אחרים של שתי שחוסמים את האויר שבין הקנים הקדמיים, נחשבים הם כמחיצה גמורה.

[משגיב ס"ק ח]

ואם-כן יש קאן אַךְכֶּה טַפְחִים¹⁰.

10) וכן אם העמיד דופן טפח ממש בסמוך לדופן השני, ובריחוק פחות משלשה טפחים העמיד קנה דק, כתב החדושים ובאורים (סוכה סי' ב ס"ק כו אות יט) שמסתבר שמועיל הדבר להחשב כארבעה טפחים, הנה אחריו צורת הפתח כמבואר בשו"ע כאן. (וראה שם פרטי דינים רבים בעניני מחיצות סוכה על מקרים שלא התפרשו במסוקים).

[משגיב ס"ק ט]

כדי שִׁיְהִי הַצִּוּת־הַפֶּתַח עַל אַךְכֶּה טַפְחִים¹¹.

11) וכן הכריע החוויא (אריח סי' עז ס"ק ה) שאין לצורת הפתח דין צורת הפתח אם אינה רחבה ארבעה טפחים (וחזר בו ממה שכתב בסי' עה ס"ק טז).

שמחיצת קנים היא מחיצה גרושה (כלשון השויע סי' שם סי'א) לגבי מחיצה של שתי בלא ערב, יש למידה מארבע רוחות, כפי שרגילים לגזור בית, כדי שעל ידי כך יתקיים יותר יתשבו כעין תרורו.

אולם, החוויא (שם) כתב שאף אם יש קנים מכל ארבע הרוחות, הסוכה פסולה, מפני שצריך שבשתי הדפנות של הסוכה תהיה דופן שבעה טפחים, וכן מבואר בבית מאיר (שם), וכן כתב הבסורי יעקב (ס"ק ד) שצריך לעשות את השתים כהלכתן ושלישית טפח מרפנות גמורות, ולא על ידי קנים.

וסוכה שמוקפת בקנים משלש רוחותיה, וברוח הרביעית עומדת דופן שרחבה טפח, הסתפק הגרשוזי אויערבך (הליכות שלמה סוכה פ"ז סי'ב) אם היא כשרה לפי המשגיב, או לא.

9) ומרפסת שיש לה מעקה מסורגים ברוח השלישית של הסוכה, כתב בשו"ת שבט הלוי (שם סי' קל"ח) שאף אם הסורגים הם של שתי בלא ערב, מימ נחשבים הם כדופן, מפני שיש בג המעקה קנה של ערב, ומבואר בשערי צדק (סי' שם ס"ק ב) שהפמיג צידד שאף קנה אחד של ערב על גבי הקנים של שתי מועיל להחשיבם כמחיצה גמורה של שתי ערב. ואף שהחוויא (אריח סי' עז ס"ק ד) כתב שדבריו תמוהים, אין לעשות מהם אפילו סניף להקל, מימ דברי הפמיג תלויים במחלוקת ראשונים, ולפי דברי רבינו יונה (עירובין ד, ב מדפי הרי"ף) שהחיסרון בכך שלמחיצה יש רק קנים של שתי הוא מפני שאינה חזקה, אם כן די בקנה אחד של ערב מלמעלה כדי לחזקה, וכל שכן אם יש גם קנה של ערב מלמטה, תל כן, בעיוף דעת המהרשיא ומהר"ם (סוכה טז, ב) והקרבן נתנאל (סוכה פ"א סי' לא אות ט) הסוברים שאף כשאין לסוכה אלא שלש דפנות אפשר לעשותן מקנים של שתי בלבד (שלא כדברי המגיא ומשגיב כאן), יש להקל להחשיב את המעקה כדופן ולהכשיר את הסוכה.

ומי שאין לו אלא סוכה שדומה השלישית עשויה מקנים של שתי, כתב בשו"ת שבט הלוי (שם סי' קלט אות א) שצריך לשבת בה, שאף

הלכות סֵפֶה סִימָן תרל המשך מעמוד 186

העובדים לידה ומתחככים בה, וסוכה העשויה מסרטים המחוברים על ידי אויזקים מפלסטיק, דעת הגרי"ח קניבסקי (תורת המועדים ס"ק יז) שבין שאינם יכולים להפתח בשום אופן, אפשר לקשור בהם לכתחילה.

[שערי צדק ס"ק מח]

כיריעות אם תנסק תנסק שְׁלִטְשָׁה לֹא יִרְאָה קָלֵל⁴⁵.

45) ואף אם יראה האדם שהמחיצה התנתקה, כתב בשו"ת אגרות משה (אריח ח"ה סי' לט אות ג) שיש לחוש שלא ישים לב באמצע סעודתו שעליו לתקנה, כיון שבשעת כניסתו ראה שהיא מחוברת הסיח דעתו מלהשגיח על הדבר, והוסיף, שאף אם יעמיד שומר כדי להשגיח ולראות אם היא מתנתקת, מימ יתכן שהשומר יסיח דעתו מהדבר.

ואף מדיעות מידעות עבות, שבדן החשש שהרוח תנתק את קשירתם אינו גדול כל כך, כתב בשו"ת אגרות משה (אריח ח"ה סי' מ אות ב) שאין לעשותן מחיצות לסוכה, כל שישנה אפשרות לעשותן מרפנות קבועות, כיון שלא הזכיר חילוק כזה אף במפרשים האחרונים בטן המשגיב והערך השלחן. והוסיף, שהגולם שנחגים להקל בה, עושים זאת שלא על פי הוראת חכם (וראה שו"ת שלמת חיים סי' שעא-שעב).

ואם הסוכה נמצאת במקום המוקף מחיצות, שאין רוח שולטת בו, כתב הכף החיים (ס"ק עב) בשם התוספת שבת (סי' שש ס"ק ה) הובית השואבה (דפנות הסוכה אות נח-נט) שאין חשש שהמחיצה תינתק, אין צורך לעשות לה קנים, אכן, בשו"ת אגרות משה (שם סי' לט אות ג) מבואר שיש לחוש שהמחיצה תינתק על ידי אנשים ותינתק

הלכות ספה סימן תרל

צד באור הגולה

ר נכסים בקור ר
 ושור סקא דמיא
 לעיל בסיון סב
 סיון ח ז נס ח שם
 ח משנה שם כ"א
 והנה
 ומאן דמיא דמיא
 ודקדוקא בירושלמי
 סיון ח ז נס ח שם
 שור סקא דמיא
 רבי יהודה למימי דרבי סמא קמא סמא וליבא סמא סמא

(גא) במקצות קנים בקחות משלשה: **יא** 'עושים מחצה (ג) מפעלי'תיים, (ג) שיקשו שם (לא) בקחה לרפן: **יב** 'יכול לעשות (ג) מחברו רפן לספה (גה) להכשירה, ו'אפלו ביום-טוב, *ובלבד שלא ידע אותו שהעמד שם שבשכיל מחצה העמד שם, (ט) אכל בחל אפלו אם הוא יודע שפיר דמי: הנה ו'אפלו ביום-טוב אינו אסור אלא באותן שלש דפנות הסתירים הספה, (ז) אכל ברפן רביעית שרי (השנת הראב"ד והמגיד פ"ד דסוכה), וצ"ע לעיל סימן שסב ס"ד ה': **יג** (גה) "הסומך ספתו על פרעי (י) המטה והכרעים הם מחצות, (נט) אם יש בה גבה עשירה טפחים מן המטה לספק בשורה,

באר היטב

ספני שאין לה גבע, ע"ש, ומחוט קטב הט"ו בס"ק יא דעשית רפן ספקה לא טרי רק להכשירה וקמו שבחוב ס"יב אכל לא בכל המחצות, ע"ש: (י) המטה, פרוש דבר זה עין בס"י:

באר הגולה

* ובלבד שלא ידע וכו'. דהו"א לה מחצה העשירה פשוט שפטר לטלטל עליה, טגראבנתם, והוא ספרוש רבנו יהונתן, ורש"י פ"ש, ספני שאין דרך בנן פרה, ועין פלוש, דאם ידע שבשכיל מחצה העמד, הו"ו דרך קביעות ומחצה כבוע ואסור לעשות בו ביום-טוב וכו', עד כאן לשונו, והאי לשון לא דוקא, דהוא מוכח בסוגיא שם דהו"ו רק אהל צריא, אלא רצה לומר, ספני שהוא דרך בנן כשידע שצומד לשם מחצה (בדמיון ספרוש רש"י¹⁵¹), הוא סתנה כזה דרך מחצה כבוע ואסוריו רבנו, אכל לעולם הוא בכלל עשית אהל צריא ואסור להסתלה:

משנה ברורה

לקלי עלמא יכול לעשות מריעות כיון דמדינא סגי בשלש: (גא) במקצות קנים וכו'. רוצה לומר, דאז (נט) אף שהרוח מנענע הנריעות, מכל מקום נשארו מחצות בקנים: **יא** (גב) מפעלי'תיים, ואם יש חלל בין רגליה גבוה משלשה טפחים צריך לגדלה [גמרא]: (ג) שיקשו שם וכו'. ק"ו (ג) שלא תוכל לכתה, גם צריך שתהיה מתוחה למעלה בתבליים, או שתהיה גבוה פל'קף (ג) שאף אם תרפן (ג) או תמות ותפל יתנה גבוה עשירה טפחים: **יב** (גד) מחברו וכו'¹⁵², ודוקא מחברו¹⁵³, אכל בקחה אסור להעמידה ביום-טוב (ג) לרפן שלישי להכשיר הספה¹⁵⁴, (גד) ו'אפלו אם לא יקשורה רק עלי'די צניקה: (גה) להכשירה ו'אפלו ביום-טוב, כגון שנפל רפן ספתו והוא רוצה לקום מצות ספה לאכל ולשתות שם, יכול לבקש אדם שיעמד שם עד אחר עת אכילתו, ומסתמך הפוסקים משמע לכאורה (גה) דבנתרצה לעמד שם אף שאינו יודע על מה ולמה, מכל מקום אין לחש שפא ילך בתוך פה, (ט) אף על עפ"ם בנדאי לא יכול למכור בזה: (ז) אכל בחל וכו' שפיר דמי, שדברי סתור לעשות מחצה בחל-הסומך: (ז) אכל ברפן רביעית שרי, דכיון דיש הכשר ספה מקבר, לא מקרי חו בנן (ט) רק תוספות על אהל צריא ושרי, והוא הדין דמטר לעשות בקלים רפן רביעית ביום-טוב מטעם זה, אכל רפן שלישי אסור, שהוא מקשיר הספה בזה והוא בכלל עשית אהל צריא דאסור ביום-טוב [גמרא]: **יג** (גח) הסומך ספתו וכו', הנה (גח) ממה שכתב 'הכרעים הם מחצות' וכו' 'הכרעים הם דפנות' מוכח דמטה זו מקפת קרשים שראשן האחד כבוע בארץ וראשן השני עולין למעלה מן המטה עשירה טפחים, והמטה היא קרשים קבועים במחצות אלו [והוא קרקעית המטה], ומפני שהקרשים קבועים באותן מחצות נקראין אותן מחצות פרעי המטה, ועליו נבאר דברי הפע"י: "הסומך ספתו על פרעי המטה", כלומר, שנתן הספק על-גבי קרשים שעולים למעלה מהמטה, והם נקראים קרעים, והט"ו הקרשים הנקראים, הסי'ם מחצות הספה, "אם יש גבה עשירה טפחים מן המטה לספק [דהט"ו מן הקרשים שבקבועים בתחתיתה ולמעלה] קשורה, ואם לא פסולה", דכיון שהספק סמוך על הקרשים הללו שהם פרעי המטה, חשיבה המטה עצמה קרקעית הספה וצריך להיות סמוכה עד הספק עשירה טפחים. "ואם סמך הספק על עמודים", פרוש, והעמודים הקבועים בארץ, ומשום הכי "אפלו אין גבוה עשירה טפחים מן המטה עד לספק בשורה", אף שדפנות הספה הם הכרעים, מכל מקום מאחר שהספק אינו נסמך על המטה ולא על הכרעים, לא חשובה היא קרקעית הספה, אלא הארץ שבה קבועים העמודים שעליהם נסמך הספק, וכיון שפון הארץ עד לספק גבה עשירה טפחים משורה, אף-על-פי שמהמטה עד לספק פחות מעשירה טפחים לית לן בה, (ג) כיון דאי שקיל לה למטה איבא אורי עשירה, והספה מתקיימת עלי'די העמודים, דמטה לחורא קומא, ואין הספה נסמכת בשכיל שהכנים בה מטה ומצט אודיה: (נט) אם יש בה גבה וכו' קשורה, דאף דמעמיד על-גבי מטה שהיא מקבלת טמאה, (ס) לא אכפת לן בזה,

שער הציון

(מט) ולא העסקתי מה שקבב הפגור אבנתם דלפי מה שקבב כפיני א אם עשו רק ג' דפנות לא ספני קנים בלא יריעות גם כענינו של להסמיר, כי דעת האלהי רבה להקל בזה מטעם כיון שהיריעות קשורים בטוב והקנים אינם רק לחמרא יתרא אין להסמיר פל'קה, וכן בכשרי'עקב הקל בזה: (נ) ספקהקא אם הוא בחורית עצה בעלמא וכדי'עבד כל זמן שלא ברחה קום מצות ספה, או שהוא תפנת חכמים כדי שלא יבוא לידי בטול מצות ספה, והנה לפי מה שפירש הגרי"א לעיל בסיון שסב ס"ד ה' דלמסקנא הנה שפ' המימרא דאפ"י ורבי יורא אלקא דרבי יהודה, שמשע דתפנת חכמים הוא¹⁵⁶: (ג) דאי לאו הכי חלישין דלקא רבצה, עין שם בגמרא, ואף לרבי יהודה חלישין לנה לפי הספקנא, כמו שכתב הגרי"א לעיל בסיון שסב ס"ד ה' (ג) פגוראבנתם, ואף דקאטר הגמרא שם ו'אין דמיא וכו', והו"ו רק לרבי יהודה חלישין דקאטר דתתן והגרי"א שם], ועין בגמראבנתם שכתב דלפי דעת המאור והגרי"א לא חלישין לביטול קל: (ג) גמרא, והשעם, דבשלקא גבי אדם כיון שהעומד שם לא ידע שלשם מחצה העמד שם הו"ו במחצה העשויה כשונג דהו"ו לטלטל על יתה¹⁵⁷ ואין כאן אסור מחצה לעמידה, דבטר נטת העומד אולי'נו, מה שאין כן במהקת שאין לה דעת אולי'נו סתם המעמידה והוא לרעה והיא חשיבה כעין בעלמא (מולוקט מן הראב"ד וממ"א), אכל לרפן רביעית גם עלי'די בקחה סתם ביום-טוב, דאפלו עלי'די בליים סתם כדאימא בגמרא: (ז) פרי'מקדים: (ז) דעין זה מצאתי בתקדי'משה: (ט) שם: (ט) רש"י: (ט) כל זה ע"ד סופו הוא לשון הכתי'וסף: (ג) ואף-על-גב דאי שקיל לה למטה נסמכת הספה משום שאין לה דפנות, שפירש המטה הלא הם דפנותיה כ"ל, לית לן בה, דאין כן אולי'נו למטר סתם ולקרקעיתו עשירה, וכל היקא דשקיל לה למטה ואפ"י קפך לא חשיבה מטה קרקעית דיה¹⁵⁸ [בית יוסף]: (ס) עין בבית'וסף שהביא בשם תרומת'הדפן להכרעים דגם דעת הר"ף הוא כן, מלבד דעת הרא"ש שכתבא מירושלמי דדעה השעם ספני שפעמיד דבזר הפקבל טמאה, ולעניית דעתו משום זה בלבד קשה לשפ' להקל, אמרי שדריין וכן הריטבי"א בחושיו דעתם דלדעת הר"ף יש לחש לטעם זה, אכן אחרי בניהו במקרים יאיתי שרובים הם התקלים בקורט לא שפסקו חכמים, הלא הנה הרי"ף יאיתו [וזה לשונו: המוסף ספתו לרעה המטה להעמידה ולחוקה, אפלו איה: יכולה לעמד ספני עצמה קשורה], ומקמ"ם בפרוש המשנה שהעתיק השעם אלקא דרבי יהודה ספני שאין לה גבע ורבי יהודה לטעמה וכו', ואין הלכה כרבי יהודה, ותנ"י רבנן ושע"ה, הובא בשב"ל הל'ט, פלם פתבו סתרא דהלכה בחכמים, ומטילא מוכן דאינם חוששין למה שפעמיד על דבר המקבל טמאה, וגם הדין שפסקתי הוא רק פורדבן

